

Seks Kommuner, Naturstyrelsen og Miljøstyrelsen er gået sammen for at bevare og genoprette højmoser på 10 lokaliteter i Danmark. Dette samarbejde er blevet til projektet LIFERaisedbogs eller LIFE Højmoser i Danmark (LIFE14 NAT/DK/000012).

Formål

Naturtypen aktiv højmose (7110) er i stærkt ugunstig tilstand i Danmark. Takket være de seneste års naturgenopretning er udviklingen dog ved at vende.

Projektet vil fortsætte og forstærke denne positive udvikling gennem restaurering og udvidelse af habitatnaturtypen på 10 lokaliteter i Danmark.

Projektet er også rettet mod de sjældne insektarter lys skivevandkalv (*Graphoderus bilineatus*), bred vandkalv (*Dytiscus latissimus*) og stor kærguldsmed (*Leucorrhinia pectoralis*), der alle er del af Habitatdirektivets bilag II og derfor kræver særlig beskyttelse.

Projektet understøtter målsætningerne i Natura 2000-planerne således, at bevaringsstatus kan forbedres for den naturtype og de arter, projektet fokuserer på.

Hvad er en højmose

En højmose er en særlig type mose, som er meget næringsfattig, da den kun modtager vand og næring fra nedbør. Derfor er der et unikt dyre- og planteliv tilknyttet højmoser. Højmosen er dannet primært af tørvemosser (arter af *sphagnum*), som der senere begynder at vokse andre planter på.

Tørvemos

På selve højmosesfladen hører ganske få højere plantearter naturligt hjemme nemlig: hedelyng, klokkelyng, rosmarinlyng, revling, tranebær, tue-kæruld, smalbladet kæruld, tue-kogleaks, hvid næbfrø, benbræk, muldebær, rundbladet soldug,

Natura 2000-områder er områder med særlige arter og naturtyper beskyttet på EU-niveau. I Danmark er der 252 Natura 2000-områder. I dette projekt indgår der 8 habitat områder fordelt på 1174 ha. I tilknytning til Natura 2000-områderne udarbejdes der statslige Natura 2000-planer for områderne.

langbladet soldug og liden soldug.

Hvad er truslerne

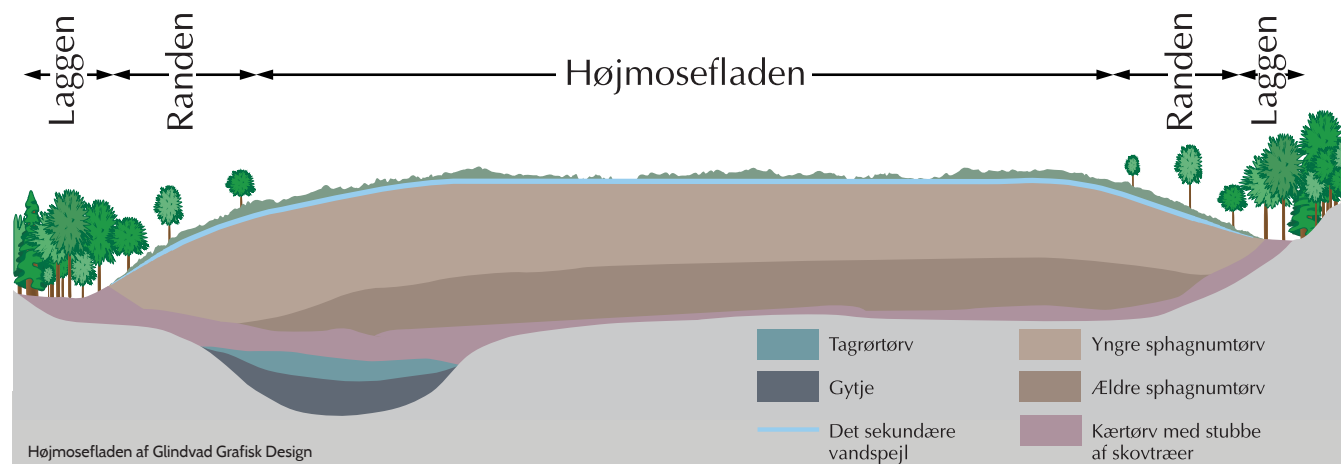
- Afvanding gør, at højmosen bliver for tør, og derfor nedbrydes tørvten. Dette gør at der sker en ændring i det planteliv, som er på mosen.
- Tilgroning med træer gør, at de naturligt tilhørende planter bliver skygget væk. De store træers vandforbrug gør også, at højmosen bliver endnu mere tør.
- Næringsberigelse kan ske gennem nedbrydning af tørvten, men også via luftforurening med især kvælstof primært fra landbruget.

Afvanding via grøfter og tørvegrave

Tilgroning af planter

Hvordan

Højmoserne bevares og genoprettes ved at stoppe afvanding af moserne samt fjerne eller drukne uønsket træopvækst.

Der vil blive forbedret levevilkår i og omkring eksisterende vandhuller, således der skabes 11 nye levesteder for lys skivevandkalv, bred vandkalv og stor kærguldsmed.

Ansøgningen af projektet blev støttet af 15. juni Fonden og selve projektet er støttet af EU's LIFE+ ordning, Miljø- og Fødevarerministeriet samt projektpartnerne.

LIFE+ nature-ordningen er en støtteordning til udførelse af projekter med det formål at fremme og beskytte naturen i Natura 2000-områderne. Ordningen administreres af EU.

Stor kærguldsmed

Bred vandkalv

Lys skivevandkalv

Tørvemos og tranebær

Hvis du har lyst til at vide mere om projektet, kan du læse mere på projektets hjemmeside eller kontakte en af projektlederne i projektet.

Hønning Mose og Kongens Mose:

Tønder Kommune - Ole Ottosen
oot@toender.dk - Tlf. 74 92 92 79

Langkær Mose:

Naturstyrelsen Søhøjlandet - Anne Gro Thomsen
angth@nst.dk - Tlf. 72 54 37 82

Tuemosen:

Randers Kommune - Pia Boisen Hansen
pih@randers.dk - Tlf. 89 15 16 99
Naturstyrelsen Kronjylland - Jesper Stenild
ild@nst.dk - Tlf. 72 54 39 24

Rold Skov:

Mariagerfjord Kommune - Lise Frederiksen
lifre@mariagerfjord.dk - Tlf. 97 11 36 81
Rebild Kommune - Anja Daugbjerg Hansen
adha@rebild.dk - Tlf. 99 88 76 56

Gjesing Mose i Løvenholm Skov:

Norddjurs Kommune - Annette Limborg Madsen
alm@norddjurs.dk - Tlf. 89 59 40 12

Holmegaard Mose:

Naturstyrelsen Storstrøm - Torben Hviid
tohvi@nst.dk - Tlf. 72 54 32 60

Store Vildmose:

Jammerbugt Kommune - Marianne Lindhardt
msl@jammerbugt.dk - Tlf. 72 57 72 04

www.raisedbogsindenmark.dk

TØNDER KOMMUNE

JAMMERBUGT KOMMUNE

norddjurs

Mariagerfjord
KOMMUNE

Indværende brochure er udarbejdet som led i LIFE projektet LIFE14 NAT/DK/000012 som støttes økonomisk af EU Kommissionen. I henhold til artikel II.7.2 i General Conditions kan de holdninger og den viden, der kommer til udtryk i rapporten, under ingen omstændigheder blive betragtet som EU Kommissionens officielle holdning og EU Kommissionen er ikke ansvarlig for den videre brug af oplysningerne i rapporten.

Højmose i Danmark

LIFE14 NAT/DK/000012

Foto: Morten Hilmer og BioPik - Akvarel: Vagn Klitgaard. Layout: Lene Østergaard. Tekst og redaktion: Marianne Lindhardt.